

KONGSBERG

KVARTALSRAPPORT

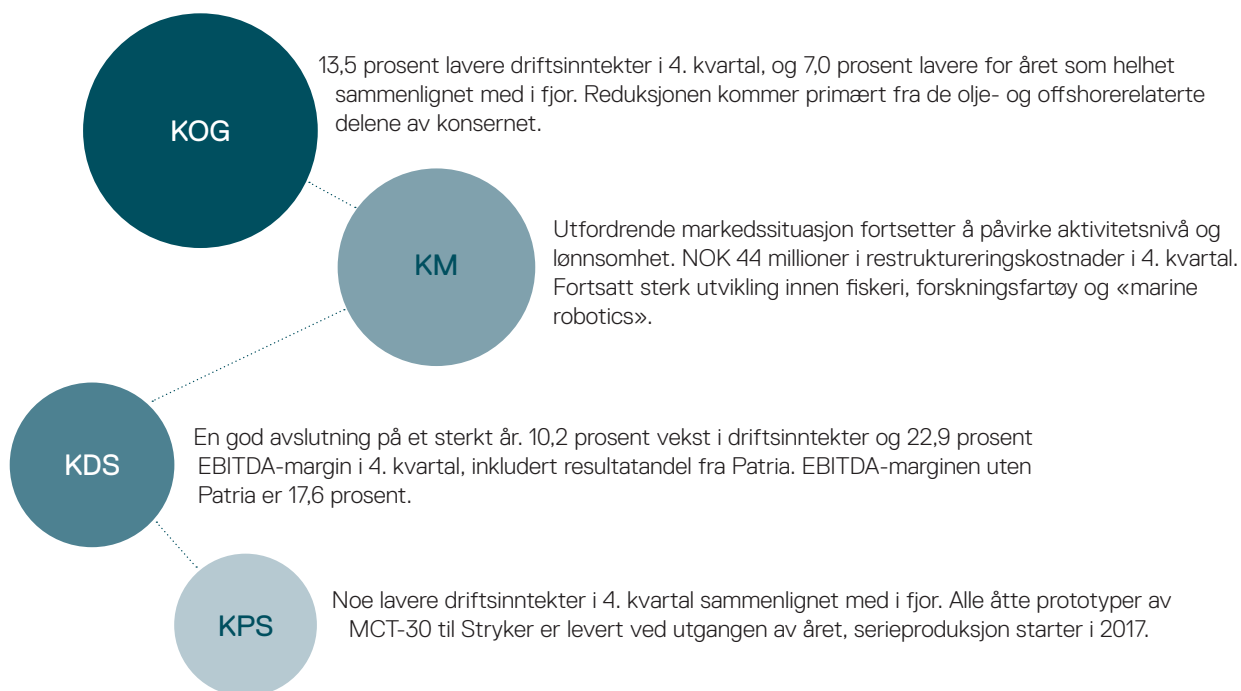
4. KVARTAL 2016 /
FORELØPIG ÅRSRESULTAT
2016

2016 var et begivenhetsrikt år for KONGSBERG. Vi har opplevd en negativ utvikling innen olje- og gass, men samtidig har våre forsvarsvirksomheter og de ikke-offshorerelaterte delene av vår maritime virksomhet utviklet seg positivt. Det er gjennom året tatt flere strategiske valg som vil bidra til vekst for KONGSBERG fremover: KDI er etablert, KM har gjennomført justeringer i kapasitet og organisasjonsmodell, KPS signerte den første kontrakten på MCT-30 og er godt i gang med leveransen, og KDS har gjort en strategisk inntreden i finske Patria. Til tross for de åpenbare utfordringene i enkelte markeder er KONGSBERG godt posisjonert, og vi ser betydelige muligheter fremover.

Geir Håøy, konsernsjef

HOVEDPUNKTER

NØKKELTALL

	1.10. - 31.12.		1.1. - 31.12.	
NOK millioner	2016	2015	2016	2015
Driftsinntekter	3 952	4 567	15 845	17 032
EBITDA	334	493	1 217	1 784
EBITDA (%)	8,5	10,8	7,7	10,5
EBIT	188	44	692	944
EBIT (%)	4,8	1,0	4,4	5,5
Resultat før skatt	269	24	729	944
Resultat etter skatt	262	64	651	755
EPS (NOK)	2,19	0,53	5,44	6,23
Ordreinnngang	3 012	2 887	14 319	15 238

	31.12.	30.9.	31.12.
NOK millioner	2016	2016	2015
Egenkapitalandel (%)	31,7	31,3	32,0
Netto rentebærende gjeld	2 195	2 782	(941)
Arbeidskapital ¹⁾	3 468	3 586	2 749
ROACE (%) ²⁾	6,9	6,1	13,5
Ordrereserve	16 914	17 858	19 597
Antall ansatte	7 159	7 345	7 688

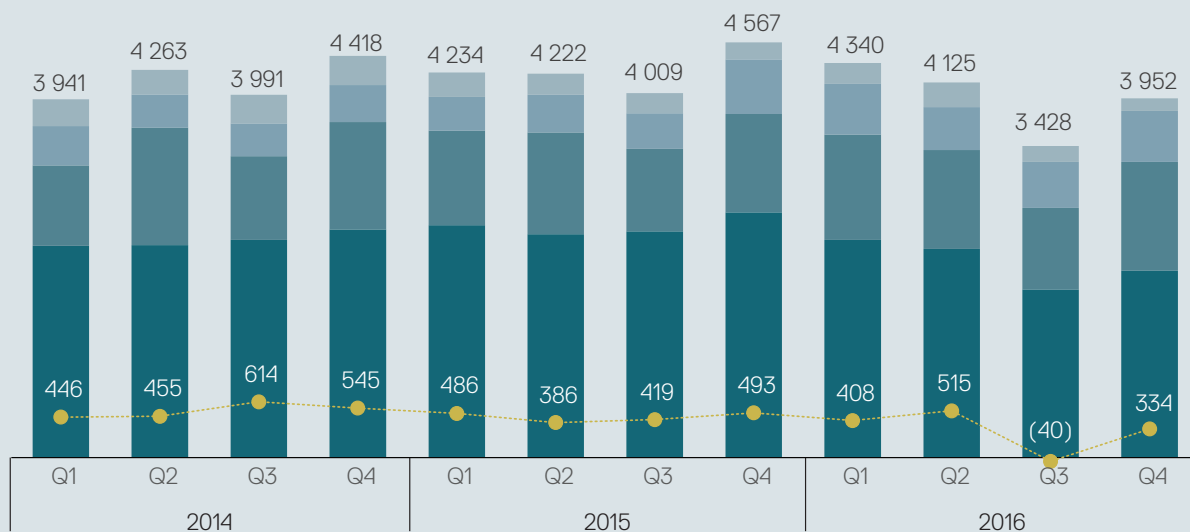
¹⁾ Omløpsmidler fratrukket kortsiktig gjeld

²⁾ 12 måneder rullerende EBIT dividert på 12 måneders gjennomsnitt av bokført egenkapital og rentebærende gjeld

DRIFTSINNTEKTER & EBITDA

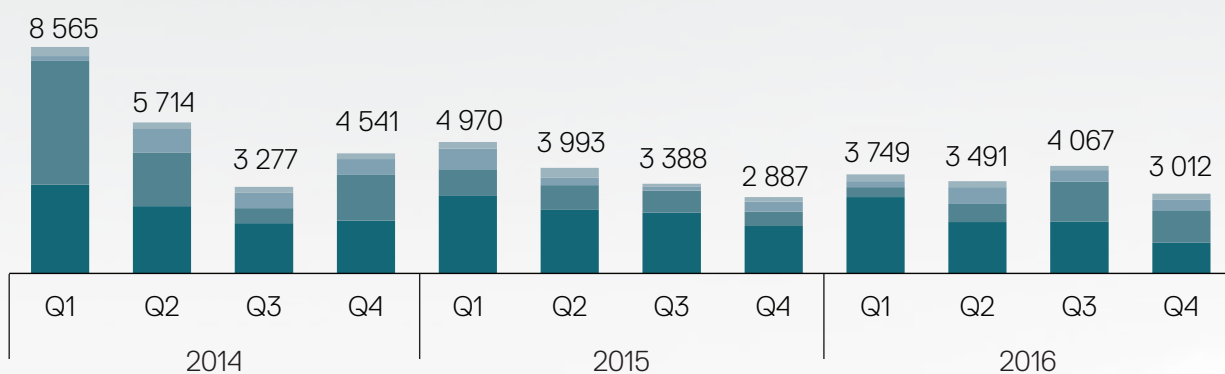
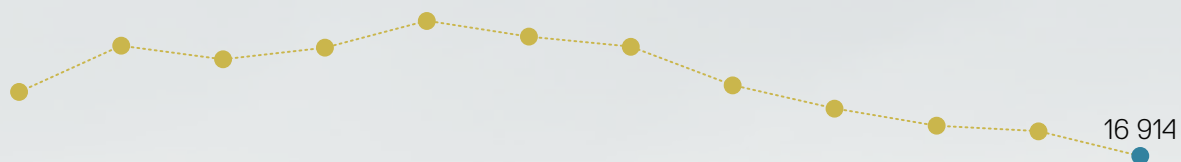
● KM ● KDS ● KPS ● ØVRIG

● EBITDA

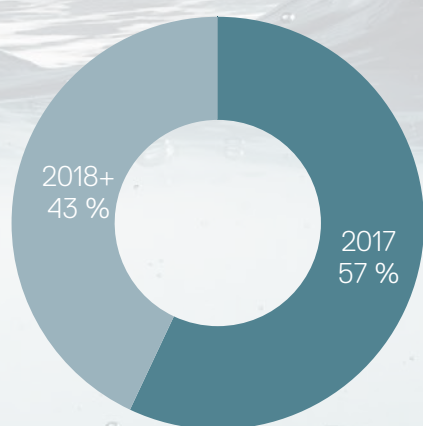
ORDREINNGANG & -RESERVE

● KM
 ● KDS
 ● KPS
 ● ØVRIG
 ● Ordrereserve

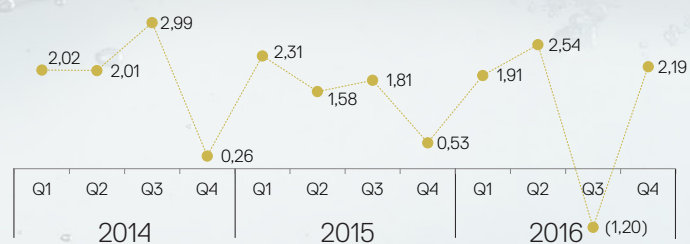

ORDRERESERVE

Fordelt i henhold til tid for leveranse

EPS

RESULTAT, MARKED OG ORDRE

Konsernet har i 4. kvartal 2016 driftsinntekter på NOK 3.952 millioner, 13,5 prosent lavere enn samme kvartal i fjor. Reduksjonen kommer primært fra de olje- og offshorerelaterte delene av konsernet. KMs driftsinntekter er 24 prosent lavere enn samme kvartal i fjor. KDS har en økning på 10 prosent, mens KPS har en reduksjon på 7 prosent.

EBITDA-marginen i kvartalet er 8,5 prosent. Volumreduksjonen innen olje og offshore er om lag 35 prosent, noe som påvirker resultatet negativt. Det er i 4. kvartal kostnadsført restruktureringskostnader i KM og 'Øvrig virksomhet' på henholdsvis NOK 44 millioner og NOK 17 millioner. Konsernets forsvarsområder har noe lavere marginer sammenliknet med samme kvartal i fjor, men dette skyldes primært positive resultateffekter knyttet til avkortning av pensjonsordning i 4. kvartal 2015. Resultatandel fra Patria i 4. kvartal er NOK 63 millioner, og er inkludert i KDS.

Ordreinngangen i 4. kvartal er NOK 3.012 millioner, som gir en book/bill på 0,76. Ordreserven ved utgangen av kvartalet er NOK 16.914 millioner.

Akkumulert i 2016 er driftsinntektene NOK 15.845 millioner, 7,0 prosent lavere enn i 2015. EBITDA-marginen er 7,7 prosent. Det er i KM foretatt nedskrivning av verdien av varelager, valutasikringer og andre poster med en total resultateffekt på NOK 354 millioner i 2016. Restruktureringskostnader i KM og 'Øvrig virksomhet' påvirker resultatet i 2016 negativt med NOK 171 millioner. EBITDA er i 2016 påvirket positivt med NOK 92 millioner knyttet til salg av aksjepost i KBC Advanced Technologies Ltd, samt avklaringer mot kunde i KPS.

I 4. kvartal solgte KONGSBERG aksjer i Kitron ASA med en regnskapsført gevinst på NOK 104 millioner. I 1. kvartal solgte KONGSBERG aksjer i Navico med en regnskapsført gevinst på NOK 39 millioner. Begge inngår i netto finansposter.

KONTANTSTRØM

KONGSBERG har en netto økning i betalingsmidler i 4. kvartal på NOK 639 millioner, og en netto økning i 2016 på NOK 81 millioner.

Det er i kvartalet utstedt to obligasjonslån på til sammen NOK 1 milliard, og nedbetalt EUR 107 millioner på brofasiliteten etablert i forbindelse med kjøpet av aksjeposten i Patria Oyj.

Det har i 2016 vært et høyere nivå på investering i driftsmidler og egenfinansiert utvikling enn tidligere år.

Det var i 2015 betydelige negative midlertidige likviditetseffekter knyttet til rullering av valutasikringer, hvor kontantstrømmen forventes å komme tilbake i hovedsak i 2017 og 2018. I 2016 var likviditetseffekten knyttet til rullinger begrenset.

	1.10. - 31.12.		1.1. - 31.12.	
NOK millioner	2016	2015	2016	2015
EBITDA	334	493	1 217	1 784
Endring i netto omløpsmidler og andre driftsrelaterte poster	404	(734)	(408)	(2 871)
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	738	(241)	809	(1 087)
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(115)	(159)	(3 343)	(499)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	(15)	(2)	2 668	(1 139)
Effekt av valutakursendringer på betalingsmidler	31	28	(53)	108
Netto endring betalingsmidler	639	(374)	81	(2 617)

BALANSE

KONGSBERG utstedte i november 2016 to nye usikrede obligasjonslån i det norske markedet med et totalt lånebeløp på NOK 1 milliard fordelt med NOK 550 millioner i et lån med forfall i mars 2020 og en flytende rentekupong på 3 måneders NIBOR pluss 0,90 prosent p.a., og NOK 450 millioner i et syvårs fastrentelån med en kupong på 2,90 prosent p.a. I kvartalet ble det også foretatt nedbetaling av EUR 107 millioner i brofasiliteten som ble etablert i forbindelse med kjøpet av aksjeposten i Patria Oyj.

Rentebærende gjeld ved utgangen av 4. kvartal består i hovedsak av seks obligasjonslån på til sammen NOK 3.507 millioner, samt gjestående EUR 53 millioner på brofasiliteten. Konsernet har i tillegg en syndikert trekkfasilitet på NOK 1,5 milliarder, og en kassekreditt på NOK 500 millioner. Ved utgangen av 4. kvartal var det ikke trukket på disse. Se også note 5. Konsernet har ved utgangen av 4. kvartal NOK 1.888 millioner i betalingsmidler, og en netto rentebærende gjeld på NOK 2.195 millioner.

Egenkapitalandelen er ved utgangen av 4. kvartal 31,7 prosent. Bokført egenkapital er i 2016 økt med NOK 598 millioner. I 4. kvartal er bokført egenkapital økt med NOK 41 millioner.

	31.12.	30.9.	31.12.
NOK millioner	2016	2016	2015
Egenkapital	6 725	6 684	6 127
Egenkapitalandel (%)	31,7	31,3	32,0
Totalkapital	21 196	21 329	19 121
Arbeidskapital	3 468	3 586	2 749
Brutto rentebærende gjeld	4 083	4 031	866
Betalingsmidler	1 888	1 249	1 807
Netto rentebærende gjeld	2 195	2 782	(941)

UTBYTTE

Styret foreslår overfor generalforsamlingen 26. april 2017 å betale et utbytte for regnskapsåret 2016 på NOK 3,75 per aksje. Utbyttet utgjør 50,2 prosent av ordinært årsresultat før nedskrivninger på NOK 244 millioner etter skatt, og 68,9 prosent av ordinært årsresultat.

VALUTA

KONGSBERG har en valutapolicy som innebærer at kontraktsfestede valutastrømmer sikres med terminkontrakter (virkelig verdisikringer). I tillegg sikres en andel av forventet ordreinngang i henhold til fastlagte prinsipper (kontantstrømsikringer). På denne måten søker konsernet å dempe virkningene av valutasingninger på inntil to års sikt, se også note 5. Konsernets policy ble endret i 2015, slik at forventet ordreinngang sikres på en kortere horisont enn under tidligere policy. Svekkelsen av norske kroner er generelt positiv for KONGSBERG, men effekten vil komme over tid etter hvert som de inngåtte valutakontraktene forfaller. Selskapets portefølje av kontantstrømsikringer har ved utgangen av kvartalet en virkelig verdi på minus NOK 694 millioner, noe som påvirker bokført egenkapital negativt. Virkelig verdi er forbedret med NOK 1.029 millioner i 2016.

PRODUKTUTVIKLING

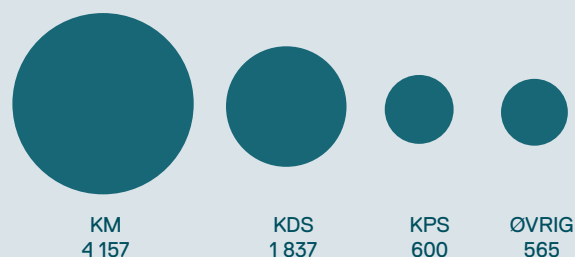
KONGSBERG satser kontinuerlig på produktutvikling, både gjennom egenfinansierte og kundefinansierte programmer. Konsernet har i 4. kvartal kostnadsført NOK 282 millioner i produktutvikling og -vedlikehold. I tillegg er det balanseført NOK 64 millioner. Total egenfinansiert produktutvikling og -vedlikehold i 4. kvartal er NOK 346 millioner.

Akkumulert i 2016 er det kostnadsført NOK 1.007 millioner i produktutvikling- og vedlikehold, mens det er balanseført NOK 262 millioner. De største balanseførte prosjektene er knyttet til utvikling av JSM, våpenstasjoner, herunder MCT-30, og fjernstyrte kontrolltårn for flyplasser, samtlig i forsvarsvirksomheten. Total egenfinansiert produktutvikling og -vedlikehold hittil i år er NOK 1.269 millioner. Se tabell i note 6. I tillegg kommer kundefinansierte utvikling, enten som en del av et leveranseprosjekt eller som et spesifisert utviklingsoppdrag. Totale kostnader til produktutvikling og -vedlikehold utgjør over tid om lag ti prosent av driftsinntektene.

PERSONALFORHOLD

KONGSBERG har 7.159 medarbeidere ved utgangen av kvartalet, hvor om lag 36 prosent er ansatt i selskaper utenfor Norge. Antall ansatte er redusert med 186 i kvartalet og 529 akkumulert i 2016, hovedsakelig knyttet til nedbemanningsprosessene som har vært gjennomført i KM.

ANTALL ANSATTE PER OMRÅDE

ØVRIG VIRKSOMHET

Øvrig virksomhet består av Kongsberg Digital (KDI), samt av elimineringer og eksterne driftsinntekter for eiendomsvirksomheten.

KDI ble etablert i 2016 som et viktig steg for utvikling av neste generasjons digitaliserte produkter og tjenester. Områdene som inngår i KDI viser samlet resultatforbedring fra 2015. Hovedfokus i 2016 har vært utvikling av «Digital Platform», oppbygging av organisasjonen og synliggjøring i markedet. KONGSBERG har i 4. kvartal kjøpt en eierandel på 34,19 prosent i eSmart Systems AS til en transaksjonspris på NOK 100 millioner.

Det er i 4. kvartal kostnadsført NOK 17 millioner i restruktureringskostnader i 'Øvrig virksomhet', og akkumulert i 2016 NOK 44 millioner.

19. oktober 2016 solgte KONGSBERG 33.439.153 aksjer i Kitron ASA for NOK 5,50 per aksje, med en bokført gevinst på NOK 104 millioner, som inngår i netto finansposter. Etter salget eier KONGSBERG ingen aksjer i selskapet.

ANDRE FORHOLD

Eirik Lie utnevnt til administrerende direktør i KDS

5. januar 2017 ble Eirik Lie utnevnt til administrerende direktør i KDS. Lie har vært konstituert i stillingen siden august 2016, og tiltrådte umiddelbart. Han går også inn i konsernledelsen. Lie er utdannet softwareingeniør og har jobbet i Kongsberg Gruppens forsvarsvirksomhet i hele sin karriere. Lie har siden 2006 vært divisjonsdirektør for Integrated Defence Systems. Forut for dette har han blant annet vært utestasjonert i USA, fagspesialist for luftvernssystemer og utviklingssjef.

	1.10. - 31.12.		1.1. - 31.12.	
NOK millioner	2016	2015	2016	2015
Driftsinntekter	2 059	2 696	8 597	10 197
EBITDA	69	232	280	1 109
EBITDA (%)	3,4	8,6	3,3	10,9
Ordreinngang	1 156	1 798	7 940	9 441

	31.12.	30.9.	31.12.
NOK millioner	2016	2016	2015
Ordresreserve	5 137	5 952	6 791
Antall ansatte	4 157	4 345	4 536

RESULTAT

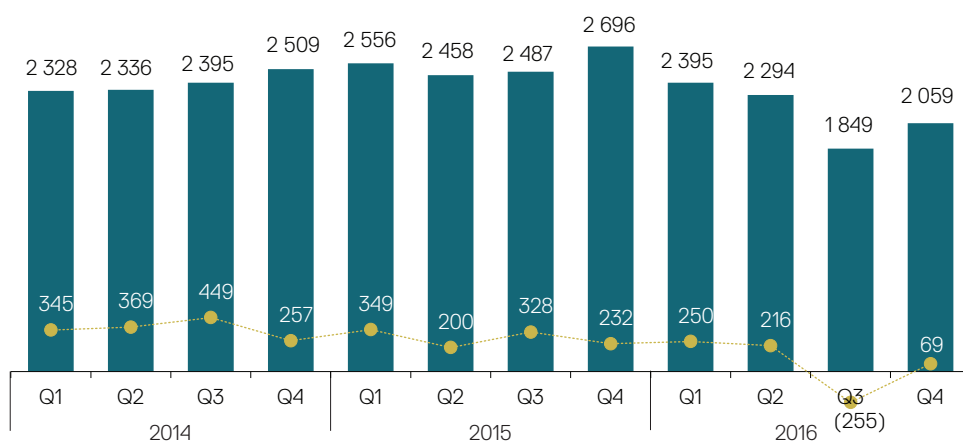
Driftsinntektene i 4. kvartal ble NOK 2.059 millioner, 23,6 prosent lavere enn samme kvartal i fjor. Reduksjonen i driftsinntekter kan i hovedsak knyttes til aktivitetsnivået i den offshorerelaterte virksomheten, hvor driftsinntektene er om lag NOK 500 millioner lavere enn 4. kvartal 2015. Driftsinntektene fra handelsflåtefartøy er også noe redusert sammenliknet med tilsvarende kvartal i 2015.

EBITDA i kvartalet er NOK 69 millioner, tilsvarende en EBITDA-margin på 3,4 prosent. Det er i kvartalet kostnadsført NOK 44 millioner i restruktureringskostnader. KM hadde i 4. kvartal 2015 NOK 35 millioner i netto positive resultateffekter knyttet til avkorting av pensjonsordning og restruktureringskostnader.

Akkumulerte driftsinntekter i 2016 er NOK 8.597 millioner, ned 15,7 prosent sammenlignet med i fjor. EBITDA-marginen er 3,3 prosent, og er påvirket negativt av nedskrivning av verdien av varelager, valutasingringer og andre poster, herunder fordringer, med NOK 354 millioner, samt NOK 127 millioner i restruktureringskostnader. Det har gjennom 2015 og 2016 skjedd en vridning mot mer salg av integrerte løsninger innen Offshore, noe som har påvirket marginen negativt. Subsea har også blitt påvirket av

DRIFTSINNTEKTER & EBITDA

- Driftsinntekter
- EBITDA

svækkelsen i olje- og gassmarkedet, men har et høyt aktivitetsnivå innen øvrige segmenter. Særlig innen fiskeri og «marine robotics», som har hatt en vekst på om lag 30 prosent i 2016 og god lønnsomhet.

Det er i 2016 gjort betydelige kostnadsreducerende tiltak i KM for å tilpasse kostnadsbasen til det svake olje- og gassmarkedet. Antall ansatte og innleide er ved utgangen av 2016 redusert med i overkant av 800 siden 2. kvartal 2015. Enkelte av kjernemarkedene er meget utfordrende, men det investeres likevel betydelig i utvikling av nye prioriterte produkter og løsninger i eksisterende og nye markeder. Fra 1. januar 2017 trådte en ny funksjonsinndelt organisasjon i kraft, som samler og spisser produktutvikling og produkteierskap, og som sorterer prosjekter inn i enklere produkt- og systemleveranser, større, kompliserte prosjekter og ettermarkedsaktiviteter uavhengig av marked. Dette skal bidra til bedre prioritering av utviklingsressurser, og færre parallelle produkter og systemer i forhold til den tidligere markedsinndelte organisasjonen. Subsea fortsetter i hovedsak som tidligere.

MARKED OG ORDRE

Ordreinngangen i 4. kvartal var NOK 1.156 millioner. Ordreinngangen er sterkere enn i 3. kvartal for både Subsea og Merchant, men svakere enn 4. kvartal 2015. For tradisjonelle offshoreordre er ordreinngangen fortsatt lav.

Total ordreinngang i 2016 ble NOK 7.940 millioner. Volumet av ordre i handelsflåte- og undervannssegmentet har vært relativt godt, mens ordreinngangen innen tradisjonell offshore har, i takt med det generelle offshoremarkedet, vært svak.

Utvidet leveranseomfang til det enkelte fartøy har vært et viktig fokusområde for KM de senere årene. Etableringen av en egen engineeringvirksomhet i 2008, Kongsberg Maritime Engineering, samt Triangel-konseptet, hvor KM blant annet har lansert sin egen energiløsning, er eksempler på dette. Dette resulterte blant annet i 2016 med bestillinger til tre RoPax (roll-on/roll-off passenger)-fartøy og to semi-sub heavy-lift/accommodation-fartøy, med total kontraktsverdi på over NOK 800 millioner kroner. Dette er leveranser hvor KM påtar seg en betydelig større omfang enn et tradisjonelt «full picture»-prosjekt. I tillegg til tradisjonelle KM-systemer, som blant annet navigasjon og automasjon, inkluderer kontraktene leveranse og integrasjon av for eksempel elektro og telekommunikasjon.

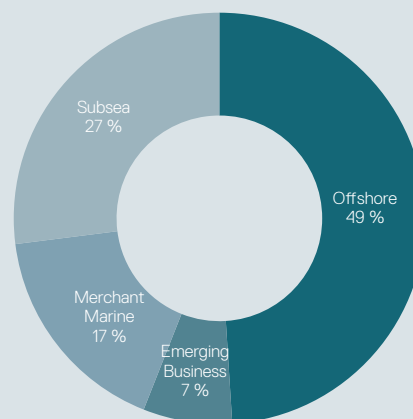
KM har mottatt kanselleringer på NOK 38 millioner i 4. kvartal, og NOK 217 millioner akkumulert i 2016, hvilket er på nivå med 2015. Som følge av at mange prosjekter blir utsatt, og deler av ordreserven for leveranser mot offshoremarkedet er usikker, foretok KM en nedskrivning av ordreserven på NOK 660 millioner i 3. kvartal 2016. Den gjenstående ordreserven mot tradisjonelle offshoreenheter, som drill- og supply-fartøy, er nå 70 prosent lavere enn da ordreserven var på det høyeste for dette segmentet.

KMs inntekter fra ettermarkedet er ikke en del av forretningsområdets ordreserve. KM har et godt etablert ettermarkedsapparat som betjener over 18.000 fartøy med KM-utstyr. Nedgangen i olje- og gassmarkedet påvirket i 2016 i økende grad også denne delen av virksomheten, men utviklingen synes å ha stabilisert seg noe gjennom 2. halvår. I 2016 utgjorde ettermarkedsaktivitetene om lag en tredjedel av KMs omsetning.

DRIFTSINNTEKTER

Hittil i år per segment

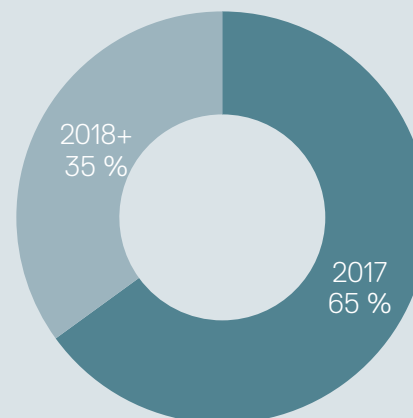
ORDRE

● Ordreinngang
● Ordreservere

ORDRESERVE

Fordelt i henhold til tid for leveranse

	1.10. - 31.12.		1.1. - 31.12.	
NOK millioner	2016	2015	2016	2015
Driftsinntekter	1 194	1 083	4 336	4 149
EBITDA	273	283	801	695
EBITDA (%)	22,9	26,1	18,5	16,8
Ordreinngang	1 206	542	3 819	3 310

	31.12.	30.9.	31.12.
NOK millioner	2016	2016	2015
Ordreservere	8 076	8 124	8 622
Antall ansatte	1 837	1 823	1 729

RESULTAT

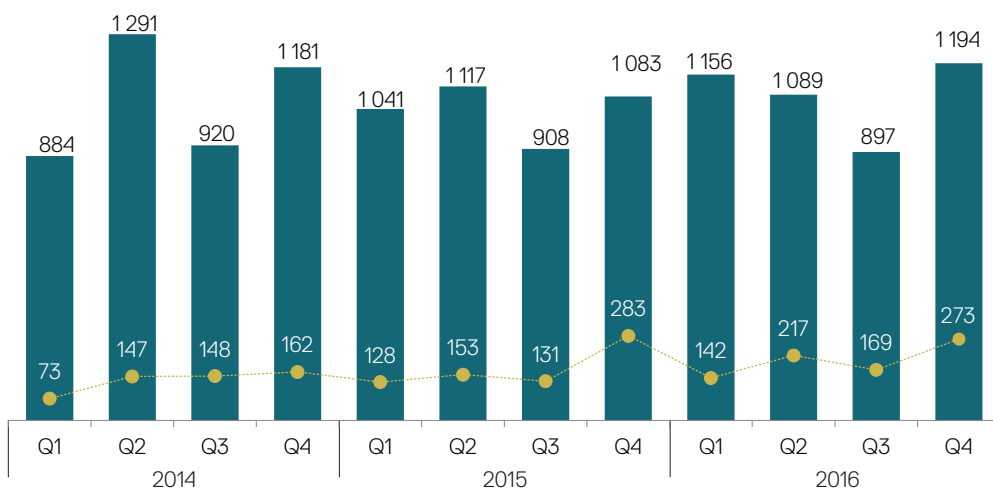
Driftsinntektene i 4. kvartal er NOK 1.194 millioner, 10,2 prosent høyere enn samme kvartal i fjor. EBITDA er NOK 273 millioner, tilsvarende en EBITDA-margin på 22,9 prosent, og inkluderer NOK 63 millioner i resultatandel fra Patria. EBITDA-marginen uten Patria er 17,6 prosent. KDS hadde i 4. kvartal i 2015 en positiv resultat effekt på NOK 59 millioner knyttet til avkortning av pensjonsordning.

Driftsinntektene akkumulert i 2016 er NOK 4.336 millioner, opp 4,5 prosent fra 2015. EBITDA er NOK 801 millioner, inkludert NOK 143 millioner i resultatandel fra Patria, tilsvarende en EBITDA-margin på 18,5 prosent. EBITDA-marginen uten Patria er 15,2 prosent.

KDS har over tid styrket EBITDA-marginen. Dette skyldes en kombinasjon av mange faktorer, blant annet volumeffekt knyttet til flydelproduksjon, større andel prosjekter i leveransefase kontra oppstartfase, samt generelle effektivitetsforbedringer i hele organisasjonen.

DRIFTSINNTEKTER & EBITDA

- Driftsinntekter
- EBITDA

De store leveranseprosjektene følger oppsatte planer. Prosjektet NASAMS til Finland, som ble signert i 2009, ble slutført i 2. kvartal 2016.

MARKED OG ORDRE

Ordreinngangen i 4. kvartal var NOK 1.206 millioner. De to største enkeltkontraktene i kvartalet var for oppgradering av det norske sjøforsvarets ubåter i ULA-klassen og fregatter i Fritjof Nansen-klassen, med en verdi på henholdsvis NOK 220 millioner og NOK 313 millioner.

KDS signerte i kvartalet en viktig avtale med Leonardo Helicopters (tidligere AgustaWestland) for vedlikehold, reparasjon og overhaling av dynamiske komponenter, blant annet ulike girbokser, på helikoptermodellene NH-90 og AW101. Avtalen forventes å ha en verdi på mer enn EUR 300 millioner over de neste 30 årene, og omfatter en flåte på mer enn 100 helikoptre totalt i Norge, Sverige, Finland, Danmark og Canada. KDS har utført vedlikehold av tilsvarende komponenter på helikoptrene Lynx, som frem til 2014 var i tjeneste for den norske kystvakten, og Sea King redningshelikopter i mer enn 30 år. Aktiviteten innenfor dette området utvides betydelig som følge av den nye avtalen. Avtalen medførte ingen ordreinngang i kvartalet.

I 4. kvartal ble det gjennomført en vellykket test av Joint Strike Missile (JSM) i USA. Missilet ble avfyrt fra en F-16, og demonstrerte sikker separasjon fra flyet og svært avanserte flyveegenskaper. Kvalifiseringsprogrammet for JSM er planlagt fullført i 2018.

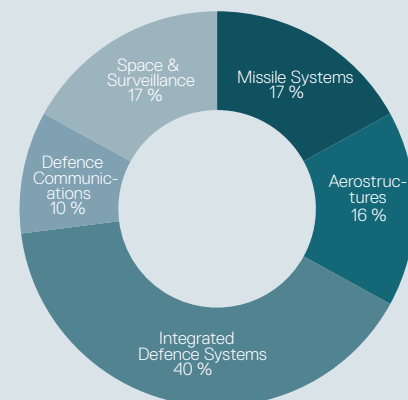
Akkumulert ordreinngang i 2016 er NOK 3.819 millioner. Ordreinngangen har i 2016 vært særlig god innen kommunikasjons-, sjø- og romfartsrelaterte løsninger. Ordreinngangen innen de øvrige områdene i KDS er lav, men som forventet. Det er gode utsikter for kontrakter innen flere kjerneområder i 2017.

KDS har en produktportefølje som er godt posisjonert mot fremtidige behov og forventet markedsutvikling. Det er stor internasjonal interesse for KONGSBERGs missiler og luftvernssystemer, og høy markedsaktivitet mot flere store programmer både i Europa, USA og Asia. KONGSBERG er Nordens største leverandør av utstyr og tjenester til romindustrien, og aktiviteten innen dette segmentet er økende.

Forsvarsmarkedet er preget av relativt få, men store kontrakter. Som følge av dette er svingninger i ordreinngangen å anse som normalt. Beslutninger om forsvarsinvesteringer tar ofte lang tid. Kundene for store forsvarssystemer er myndighetene i de aktuelle land. Disse kundene vurderer nasjonal sikkerhet og innenlands næringsutvikling som en vesentlig faktor, i tillegg til produktpris og -ytelse ved kjøp av forsvarsmateriell.

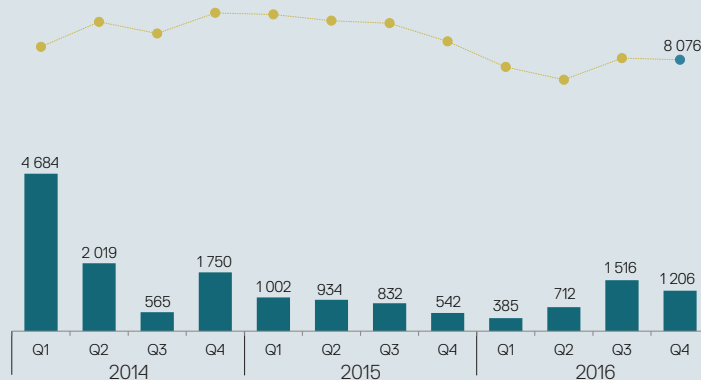
DRIFTSINNTEKTER

Hittil i år per segment

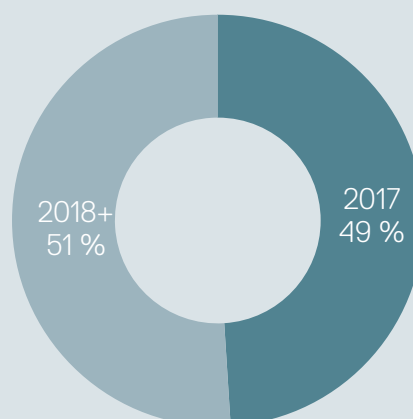
ORDRE

● Ordreinngang
● Ordreservert

ORDRESERVE

Fordelt i henhold til tid for leveranse

	1.10. - 31.12.		1.1. - 31.12.	
NOK millioner	2016	2015	2016	2015
Driftsinntekter	559	600	2 096	1 777
EBITDA	23	62	126	227
EBITDA (%)	4,1	10,3	6,0	12,8
Ordreinngang	441	381	1 705	1 576

	31.12.	30.9.	31.12.
NOK millioner	2016	2016	2015
Ordreservere	2 912	3 036	3 325
Antall ansatte	600	605	663

RESULTAT

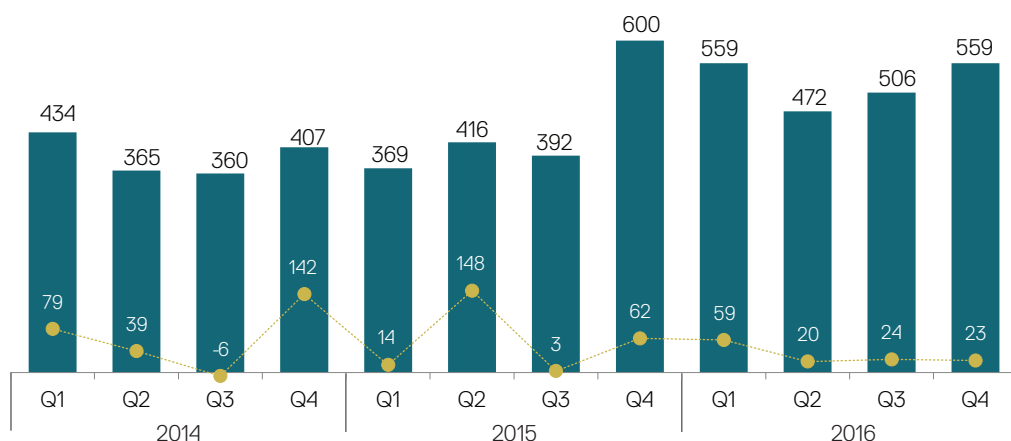
KPS har driftsinntekter på NOK 559 millioner i 4. kvartal 2016, 6,8 prosent lavere enn samme kvartal i fjor. EBITDA er NOK 23 millioner, tilsvarende en EBITDA-margin på 4,1 prosent. KPS hadde i 4. kvartal 2015 NOK 27 millioner i positive resultateffekter knyttet til avkortning av pensjonsordning og tilbakeføring av avsetninger.

Det ble levert i underkant av 200 nye våpenstasjoner til ti forskjellige kunder i kvartalet. Til sammen ble det i 2016 levert over 800 nye våpenstasjoner, nær en dobling fra 2015. I tillegg ble det levert åtte MCT-30 våpenstasjoner, hvorav syv i 4. kvartal, til det amerikanske Stryker-programmet. I 2017 skal leveransetakten for MCT-30 ytterligere opp fra 4. kvartal.

Driftsinntektene i 2016 er NOK 2.096 millioner, opp 18,0 prosent fra 2015. EBITDA er NOK 126 millioner, tilsvarende en EBITDA-margin på 6,0 prosent. EBITDA er i 2016 påvirket positivt med NOK 38 millioner knyttet til avklaringer mot kunde. EBITDA i 2015 var NOK 227 millioner, og inkluderer resultateffekter knyttet til tilbakeføring av avsetninger og avkortning av pensjonsordning på totalt NOK 221 millioner.

DRIFTSINNTEKTER & EBITDA

- Driftsinntekter
- EBITDA

Det lave EBITDA-nivået skyldes, som planlagt, høy aktivitet på markeds- og utviklingssiden, særlig knyttet til medium caliber-satsingen.

MARKED OG ORDRE

Ordreinngangen i 4. kvartal var NOK 441 millioner. Den største enkeltkontrakten var for salg av lavprofilversjonen av PROTECTOR Remote Weapon Station gjennom CROWS III-programmet. KPS signerte i kvartalet en kontrakt med det franske forsvaret for videreføring av støttetjenester til Frankrike i tre år med opsjon for ytterligere tre år.

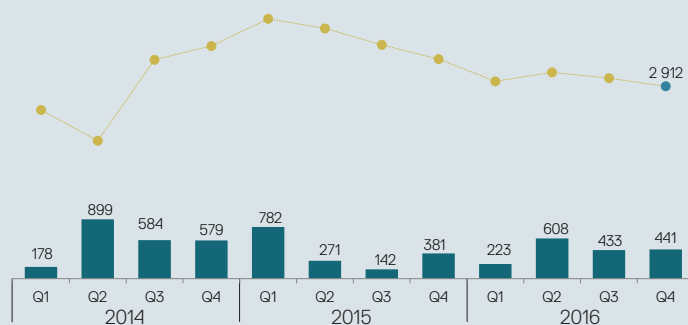
KPS har signert nye ordre til en verdi av NOK 1.705 millioner i 2016. Om lag NOK 600 millioner av dette er knyttet til MCT-30 (medium caliber turrett) til den amerikanske hærens Stryker-kjøretøy. Ordreinngangen har i dette programmet kommet i form av mange mindre kontrakter. De åtte første systemene for testformål ble sammenstilt og levert fra Norge til USA i 2016. Sammenstillingen er nå flyttet til KONGSBERGs fasiliteter i Johnstown, Pennsylvania i USA, som skal stå for resten av leveransene i programmet. Siste system under gjeldende kontrakt er planlagt levert kunden i 2. kvartal 2018. KPS har en ordresreserve knyttet til MCT-30 på om lag NOK 500 millioner ved utgangen av 2016. I 2016 startet også serieleveransene av lavprofilversjonen av PROTECTOR RWS til den amerikanske hæren.

KPS har en ordresreserve på NOK 2.912 millioner ved utgangen av 2016, hvorav om lag 60 prosent er for leveranse i 2017.

KPS har gjennom de siste 15 årene bygget seg opp til å bli verdens ledende leverandør av fjernstyrte våpenstyringssystemer. Det er solgt over 18.500 systemer til kunder i 18 land. Den amerikanske hæren er, både direkte og via kjøretøyleverandører, den største kunden, og i 2017 fortsetter arbeidet med å opprettholde KPS' posisjon i USA for å sikre fortsatt kontrakt på CROWS også etter 2017. Samtidig vil det være fortsatt fokus på vekst i ettermarkedet, samt på etablering av nye posisjoner i markedet for RWS utenfor USA.

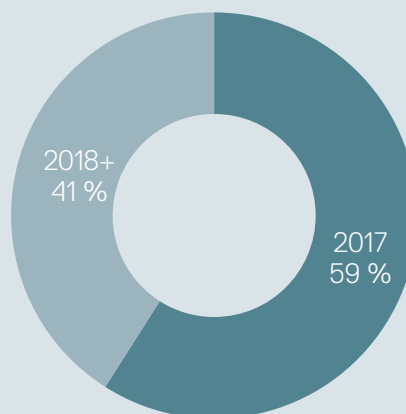
ORDRE

● Ordreinngang
● Ordresreserve

ORDRERESERVE

Fordelt i henhold til tid for leveranse

PATRIA

Patria er Finlands ledende leverandør av teknologiløsninger og vedlikeholdstjenester innen forsvar, sikkerhet og luftfart. Selskapet har en internasjonal organisasjon med om lag 2.800 ansatte, og eier 50 prosent av aksjene i Nammo. KONGSBERG eier 49,9 prosent av aksjene i Patria.

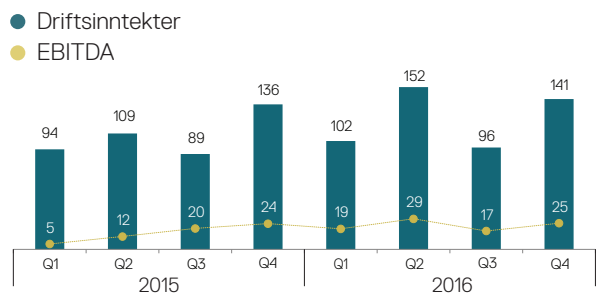

HOVEDPUNKTER

- 4 prosent økning i driftsinntekter sammenlignet med 4. kvartal 2015
- God lønnsomhet i 2016, spesielt i kjøretøysvirksomheten og Millog
- EBITDA-marginen i 2016 4,1 prosentpoeng høyere enn i 2015
- Resultat etter skatt for 2016 er forbedret med 63 % sammenlignet med 2015

DRIFTSINNTEKTER & EBITDA

EUR millioner

NØKKELTALL

EUR millioner

	1.10. - 31.12.		1.1. - 31.12.	
	2016	2015	2016	2015
Driftsinntekter	141	136	490	428
EBITDA	25	24	90	61
EBITDA (%)	17	18	18	14
Resultat etter skatt	20	18	63	38
Ordreinnngang	77	122	269	299
Ordrereserve	858	1 056	858	1 056

BRO MELLOM EBITDA OG KONGSBERGS ANDEL AV RESULTAT ETTER SKATT

Millioner	1.10. - 31.12.		24.5. - 31.12.	
	EUR	NOK	EUR	NOK
EBITDA	25		60	
Finansposter, skatt, avskrivning og amortisering	(4)		(16)	
Resultat etter skatt	20		44	
KONGSBERGs andel (49,9 %) ¹⁾		80		183
Amortisering av merverdier etter skatt		(17)		(40)
Resultatandel innregnet i KDS		63		143

¹⁾ Andel av Patrias resultat etter skatt og justering for minoritetsinteressier

UTSIKTER

Kongsberg Maritime opplevde et markant fall i kontrahering av leveranser til nye offshore-fartøy i 2016, og betydelig lavere aktivitet i dette segmentet. Ordreinngangen innen undervannssegmentet, samt for mer komplekse EIT/EPC-leveranser, var god i 2016, og det forventes en positiv utvikling innen disse områdene også i 2017. Underliggende inntjeningsnivå avhenger av prosjektsammensetning, markedsforhold og implementering av den omfattende omorganiseringen forretningsområdet har iverksatt. Ytterligere tilpasninger av kostnadsbasen vurderes løpende på bakgrunn av markedssituasjonen. Det forventes lavere driftsinntekter i 2017 sammenliknet med 2016, og det er fortsatt usikkerhet knyttet til deler av ordreservenen.

Kongsberg Defence Systems er godt posisjonert innen sine nisjer i et generelt styrket forsvarsmarked. Dette forventes å gi flere kontraktsmuligheter over de neste årene. Ordredeknningen for 2017 er svært god ved inngangen til året, hvilket gir grunnlag for noe økte i driftsinntekter i 2017.

Kongsberg Protech Systems har en sterk markedsposisjon med sin produktportefølje. Investeringsbeslutningene i markedet for våpenstyringssystemer har generelt tatt lenger tid de senere årene. Ordredeknningen for 2017 er noe lavere enn den var for 2016 ved inngangen til året. Det langsiktige potensiale for KPS er uendret, men det forventes ikke vekst i 2017.

Som et ledd i konsernets strategi for utvikling av neste generasjons digitaliserte produkter og tjenester ble Kongsberg Digital etablert i 2016. Hovedfokus for KDI i 2017 er fortsatt oppbygging og utvikling av virksomheten, herunder arbeid med «Digital Platform». Det forventes ikke vesentlige resultatbidrag fra KDI i 2017.

Kongsberg, 7. februar 2017

Styret i Kongsberg Gruppen ASA

NØKKELTALL PER KVARTAL

KOG	2016					2015					2014				
	2016	Q4	Q3	Q2	Q1	2015	Q4	Q3	Q2	Q1	2014	Q4	Q3	Q2	Q1
NOK millioner															
Driftsinntekter	15 845	3 952	3 428	4 125	4 340	17 032	4 567	4 009	4 222	4 234	16 613	4 418	3 991	4 263	3 941
EBITDA	1 217	334	(40)	515	408	1 784	493	419	386	486	2 060	545	614	455	446
EBITDA %	7,7	8,5	(1,2)	12,5	9,4	10,5	10,8	10,5	9,1	11,5	12,4	12,3	15,4	10,7	11,3
Ordreinnegang	14 319	3 012	4 067	3 491	3 749	15 238	2 887	3 388	3 993	4 970	22 097	4 541	3 277	5 714	8 565
Ordrereserve	16 914	16 914	17 858	18 069	18 718	19 597	19 597	21 059	21 439	22 033	21 020	21 020	20 580	21 096	19 344
EBITA	835	220	(125)	422	318	1 405	387	320	299	399	1 718	453	526	373	366
EBITA %	5,3	5,6	(3,6)	10,2	7,3	8,2	8,5	8,0	7,1	9,4	10,3	10,3	13,2	8,7	9,3

KM	2016					2015					2014				
	2016	Q4	Q3	Q2	Q1	2015	Q4	Q3	Q2	Q1	2014	Q4	Q3	Q2	Q1
NOK millioner															
Driftsinntekter	8 597	2 059	1 849	2 294	2 395	10 197	2 696	2 487	2 458	2 556	9 568	2 509	2 395	2 336	2 328
EBITDA	280	69	(255)	216	250	1 109	232	328	200	349	1 420	257	449	369	345
EBITDA %	3,3	3,4	(13,8)	9,4	10,4	10,9	8,6	13,2	8,1	13,7	14,8	10,2	18,7	15,8	14,8
Ordreinnegang	7 940	1 156	1 957	1 943	2 884	9 441	1 798	2 300	2 409	2 934	9 804	1 993	1 905	2 548	3 358
Ordrereserve	5 137	5 137	5 952	6 666	7 002	6 791	6 791	7 485	7 412	7 751	7 081	7 081	7 433	7 732	7 250
EBITA	95	17	(293)	170	201	909	178	271	155	305	1 249	211	405	328	305
EBITA %	1,1	0,8	(15,8)	7,4	8,4	8,9	6,6	10,9	6,3	11,9	13,1	8,4	16,9	14,0	13,1

KDS	2016					2015					2014				
	2016	Q4	Q3	Q2	Q1	2015	Q4	Q3	Q2	Q1	2014	Q4	Q3	Q2	Q1
NOK millioner															
Driftsinntekter	4 336	1 194	897	1 089	1 156	4 149	1 083	908	1 117	1 041	4 276	1 181	920	1 291	884
EBITDA	801	273	169	217	142	695	283	131	153	128	530	162	148	147	73
EBITDA %	18,5	22,9	18,8	19,9	12,3	16,8	26,1	14,4	13,7	12,3	12,4	13,7	16,1	11,4	8,3
Ordreinnegang	3 819	1 206	1 516	712	385	3 310	542	832	934	1 002	9 018	1 750	565	2 019	4 684
Ordrereserve	8 076	8 076	8 124	7 481	7 861	8 622	8 622	9 163	9 238	9 425	9 471	9 471	8 856	9 203	8 460
EBITA	669	239	135	184	111	590	260	101	126	103	435	138	124	123	50
EBITA %	15,4	20,0	15,1	16,9	9,6	14,2	24,0	11,1	11,3	9,9	10,2	11,7	13,5	9,5	5,7

KPS	2016					2015					2014				
	2016	Q4	Q3	Q2	Q1	2015	Q4	Q3	Q2	Q1	2014	Q4	Q3	Q2	Q1
NOK millioner															
Driftsinntekter	2 096	559	506	472	559	1 777	600	392	416	369	1 566	407	360	365	434
EBITDA	126	23	24	20	59	227	62	3	148	14	254	142	(6)	39	79
EBITDA %	6,0	4,1	4,7	4,2	10,6	12,8	10,3	0,8	35,6	3,8	16,2	34,9	(1,7)	10,7	18,2
Ordreinnegang	1 705	441	433	608	223	1 576	381	142	271	782	2 240	579	584	899	178
Ordrereserve	2 912	2 912	3 036	3 124	2 989	3 325	3 325	3 541	3 790	3 935	3 523	3 523	3 315	3 088	2 555
EBITA	89	13	16	10	50	177	50	(9)	135	1	201	128	(19)	27	65
EBITA %	4,2	2,3	3,2	2,1	8,9	10,0	8,3	(2,3)	32,5	0,3	12,8	31,4	(5,3)	7,4	15,0

SAMMENDRATT RESULTATREGNSKAP

		1.10. - 31.12.		1.1. - 31.12.	
NOK millioner	Note	2016	2015	2016	2015
Driftsinntekter	3, 5	3 952	4 567	15 845	17 032
Driftskostnader	6	(3 701)	(4 093)	(14 858)	(15 335)
Resultatandel felleskontrollerte ordninger og tilknyttede selskaper	4	83	19	230	87
EBITDA	3, 10	334	493	1 217	1 784
Avskrivninger		(95)	(95)	(360)	(362)
Nedskrivninger eiendom, anlegg og utstyr		(19)	(11)	(22)	(17)
EBITA	3, 10	220	387	835	1 405
Amortisering		(32)	(43)	(143)	(161)
Nedskrivning immaterielle eiendeler		-	(300)	-	(300)
EBIT	10	188	44	692	944
Netto finansposter	5	81	(20)	37	-
Resultat før skatt		269	24	729	944
Skattekostnad	9	(7)	40	(78)	(189)
Resultat etter skatt		262	64	651	755
<i>Henførbart til</i>					
Aksjonærene i morselskapet		264	63	653	747
Ikke-kontrollerende interesser		(2)	1	(2)	8
Resultat pr. aksje / resultat pr. aksje, utvannet, i NOK		2,19	0,53	5,44	6,23

SAMMENDRATT OPPSTILLING OVER TOTALRESULTAT

		1.10. - 31.12.		1.1. - 31.12.	
NOK millioner	Note	2016	2015	2016	2015
Resultat etter skatt		262	64	651	755
Totalresultat for perioden:					
<i>Poster som vil bli reklassifisert over resultatet i etterfølgende perioder:</i>					
Endring i virkelig verdi finansielle instrumenter					
- Aksjer tilgjengelig for salg	5	(132)	55	(104)	101
- Kontantstrømsikringer (valutaterminer og rentebytteavtaler)	5	(227)	(155)	1 063	(425)
Skatteeffekt kontantstrømsikringer (valutaterminer og rentebytteavtaler)		50	7	(273)	80
Omregningsdifferanser og sikring av nettoinvestering, valuta		49	77	(266)	268
Sum poster som vil bli reklassifisert over resultatet i etterfølgende perioder		(260)	(16)	420	24
<i>Poster som ikke vil bli reklassifisert over resultatet:</i>					
Estimatavvik pensjoner		20	254	20	254
Skatt på poster som forblir på egenkapitalen		-	(69)	(5)	(69)
Sum poster som ikke vil bli reklassifisert over resultatet		20	185	15	185
Totalresultat for perioden		22	233	1 086	964

SAMMENDRATT OPPSTILLING OVER FINANSIELL STILLING

		31.12.	30.9.	31.12.
NOK millioner	Note	2016	2016	2015
Eiendom, anlegg og utstyr		2 723	2 678	2 542
Immaterielle eiendeler	6	2 746	2 687	2 655
Andeler i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper	4	3 174	3 008	366
Andre langsiktige eiendeler	5	264	464	340
Sum anleggsmidler		8 907	8 837	5 903
Varelager		4 666	4 660	4 136
Kundefordringer		2 436	2 305	3 038
Anleggskontrakter under utførelse, eiendel		2 049	2 414	2 935
Andre omløpsmidler		1 250	1 864	1 302
Betalingsmidler		1 888	1 249	1 807
Sum omløpsmidler		12 289	12 492	13 218
Sum eiendeler		21 196	21 329	19 121
Innskutt egenkapital		982	982	982
Opptjent egenkapital		6 218	5 891	6 298
Virkelig verdi finansielle instrumenter		(509)	(222)	(1 194)
Ikke-kontrollerende interesser		34	33	41
Sum egenkapital		6 725	6 684	6 127
Langsiktige rentebærende lån	5	3 820	3 773	866
Andre langsiktige forpliktelser og avsetninger	2	1 830	1 966	1 659
Sum langsiktige forpliktelser og avsetninger		5 650	5 739	2 525
Anleggskontrakter under utførelse, gjeld		2 847	2 934	2 736
Kortsiktige rentebærende lån	5	263	258	-
Andre kortsiktige forpliktelser og avsetninger	2	5 711	5 714	7 733
Sum kortsiktige forpliktelser og avsetninger		8 821	8 906	10 469
Sum egenkapital, forpliktelser og avsetninger		21 196	21 329	19 121
Egenkapitalandel (%)		31,7	31,3	32,0
Netto rentebærende gjeld		2 195	2 782	(941)

SAMMENDRATT OPPSTILLING OVER ENDRING I EGENKAPITAL

		31.12.	30.9.	31.12.
NOK millioner		2016	2016	2015
Egenkapital IB		6 127	6 127	6 282
Totalresultat akkumulert		1 086	1 069	964
Utbytte		(510)	(510)	(1 110)
Egne aksjer		5	5	8
Reversering av tidligere års nedskrivning		22	-	-
Utbytte ikke-kontrollerende interesser		(3)	(3)	(2)
Endring ikke-kontrollerende interesser		(2)	(4)	(15)
Egenkapital UB		6 725	6 684	6 127

SAMMENDRATT KONTANTSTRØMOPPSTILLING

	1.10. - 31.12.		1.1. - 31.12.	
NOK millioner	2016	2015	2016	2015
Driftsresultat før renter, skatt, avskrivninger og amortiseringer	334	493	1 217	1 784
Endring i netto omløpsmidler og andre driftsrelaterte poster	404	(734)	(408)	(2 871)
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	738	(241)	809	(1 087)
Kjøp/salg av eiendom, anlegg og utstyr	(132)	(115)	(613)	(349)
Oppgjør kjøp/salg av datterselskaper, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper	(100)	-	(2 786)	(44)
Netto betaling kjøp/salg av aksjer tilgjengelig for salg	178	-	317	-
Andre investeringsaktiviteter inkludert aktivert egenutvikling av immaterielle eiendeler	(61)	(44)	(261)	(106)
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(115)	(159)	(3 343)	(499)
Netto økning rentebærende lån	4	-	3 252	-
Netto mottatte (betalte) renter	(19)	(2)	(60)	3
Netto utbetaling ved kjøp/salg av egne aksjer	-	-	(12)	(12)
Transaksjoner med ikke-kontrollerende interesser	-	-	(3)	(23)
Utbytte betalt til aksjonærene i morselskapet	-	-	(510)	(1 110)
- herav utbytte egne aksjer	-	-	1	3
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	(15)	(2)	2 668	(1 139)
Effekt av valutakursendringer på betalingsmidler	31	28	(53)	108
Netto endring betalingsmidler	639	(374)	81	(2 617)
Betalingsmidler IB	1 249	2 181	1 807	4 424
Betalingsmidler UB	1 888	1 807	1 888	1 807

NOTE 1 | GENERELL INFORMASJON OG PRINSIPPER

Konsernregnskapet for 4. kvartal (delårsregnskapet) omfatter Kongsberg Gruppen ASA, dets datterselskaper og andeler i felleskontroller virksomhet og tilknyttede selskap som er inntatt etter egenkapitalmetoden.

Delårsregnskapet er utarbeidet i samsvar med IAS 34 (Delårsrapportering), børsforskriftene og i henhold til tilleggskravene som fremkommer i Verdipapirhandelsloven. Delårsregnskapet omfatter ikke all informasjon som kreves i et fullstendig årsregnskap, og bør leses i sammenheng med konsernregnskapet for 2015 og delårsregnskapene for 1. til 3. kvartal 2016. Konsernregnskapet for 2015 ble utarbeidet i samsvar med regnskapslovens regler og internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som er fastsatt av EU. KONGSBERG har i delårsregnskapet anvendt de samme regnskapsprinsipper som ble beskrevet i konsernregnskapet for 2015.

Konsernregnskapet for 2015 er tilgjengelig i elektronisk utgave på www.kongsberg.com.

Delårsregnskapet er ikke revidert.

NOTE 2 | ESTIMATER

Utarbeidelse av delårsregnskapet innebærer bruk av vurderinger, estimater og forutsetninger som påvirker anvendelsen av regnskapsprinsipper og regnskapsførte beløp på eiendeler og forpliktelser, inntekter og kostnader. Faktiske resultater kan avvike fra disse estimatene. De vesentligste vurderingene ved anvendelse av konsernets regnskapsprinsipper og de viktigste kildene til usikkerhet, er de samme som ved utarbeidelsen av konsernregnskapet for 2015.

NOTE 3 | SEGMENTINFORMASJON

KDI ble formelt etablert 1.7.2016 og rapporteres under 'Øvrig virksomhet'. Enkelte virksomhetsområder er fra og med 3. kvartal flyttet mellom KM og 'Øvrig virksomhet' som følge av etableringen av KDI. Sammenligningstallene er omarbeidet.

	DRIFTSINNEKTER				EBITDA				EBITA			
	1.10. - 31.12.		1.1. - 31.12.		1.10. - 31.12.		1.1. - 31.12.		1.10. - 31.12.		1.1. - 31.12.	
NOK millioner	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
KM	2 059	2 696	8 597	10 197	69	232	280	1 109	17	178	95	909
KDS	1 194	1 083	4 336	4 149	273	283	801	695	239	260	669	590
KPS	559	600	2 096	1 777	23	62	126	227	13	50	89	177
Øvrig	140	188	816	909	(31)	(84)	10	(247)	(49)	(101)	(18)	(271)
KONSERN	3 952	4 567	15 845	17 032	334	493	1 217	1 784	220	387	835	1 405

NOTE 4 | ANDELER I FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET OG TILKNYTTETE SELSKAPER

Konsernet har i 4. kvartal kjøpt en eierandel på 34,19 % i eSmart Systems AS til en transaksjonspris på NOK 100 millioner, som inngår i 'Øvrige' i tabell under.

Spesifikasjon av bevegelse på balanselinjen "Andeler i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper" 1.1. - 31.12.:

NOK millioner	Andel	Netto eiendel 1.1.16	Tilgang i perioden	Mottatt utbytte i perioden	Resultatandel i perioden ¹⁾	Utvidet resultat i perioden	Bokført andel 31.12.16
Patria Oyj	49,9 %	-	2 664	-	143	(118)	2 689
Kongsberg Satellite Services AS	50,0 %	317	-	(60)	75	-	332
Øvrige		49	100	(8)	12	-	153
Sum		366	2 764	(68)	230	(118)	3 174

¹⁾ Resultat fra selskap som er selvstendige skattesubjekter, som for eksempel aksjeselskap, er inntatt etter amortisering og skatt.

NOTE 5 | FINANSIELLE INSTRUMENTER

Lån og lånerammer

KONGSBERG utstedte i kvartalet to nye usikrede obligasjonslån i det norske markedet med et totalt lånebeløp på NOK 1 milliard fordelt med NOK 550 millioner i et lån med forfall i mars 2020 og en flytende rentekupong på 3 måneders NIBOR pluss 0,90 prosent p.a., og NOK 450 millioner i et syvårs fastrentelån med en kupong på 2,90 prosent p.a. I kvartalet ble det også foretatt nedbetaling av EUR 107 millioner i brofasiliteten som ble etablert i forbindelse med kjøpet av aksjeposten i Patria Oyj.

Langsiktige lån:

Beløp NOK millioner	Forfall	Nominell rente	31.12.2016		30.9.2016		31.12.2015	
			Nominelt beløp	Balanseført verdi	Nominelt beløp	Balanseført verdi	Nominelt beløp	Balanseført verdi
Obligasjonslån KOG06 - flytende rente ²⁾	11.9.17	2,94 %	-	-	-	-	500	500
Obligasjonslån KOG07 - fast rente	11.9.19	4,80 %	250	250	250	250	250	250
Obligasjonslån KOG08 - flytende rente	2.6.21	2,39 %	1 000	1 000	1 000	1 000	-	-
Obligasjonslån KOG09 - fast rente	2.6.26	3,20 %	1 000	1 000	1 000	1 000	-	-
Obligasjonslån KOG10 - flytende rente	5.3.20	2,04 %	550	550	-	-	-	-
Obligasjonslån KOG11 - fast rente	5.12.23	2,90 %	450	450	-	-	-	-
Brofasilitet i EUR - flytende rente ³⁾	24.2.19	1,95 %	482	482	1 435	1 435	-	-
Andre langsiktige lån ⁴⁾			75	75	76	76	97	97
Sum langsiktige lån ¹⁾			3 807	3 807	3 761	3 761	847	847
Syndikert trekkfasilitet (ubenyttet låneramme)	7.4.19		1 500		1 500		1 500	
Kassekreditt (ubenyttet)			500		500		-	

¹⁾ Forskjellen mellom balanseført verdi i oppstilling over finansiell stilling og beløp i denne note skyldes virkelig verdi på rentebytteavtalen knyttet til obligasjonslån KOG07 med verdi på NOK 13 millioner per 31.12.2016, NOK 12 millioner per 30.9.2016 og NOK 19 millioner per 31.12.2015.

²⁾ Obligasjonslån KOG06, pålydende NOK 257 millioner, har forfall 11.9.2017 og er reklassifisert til kortsiktig gjeld fra 30.9.2016.

³⁾ Brofasiliteten var opprinnelig på EUR 160 millioner ved opptak i mai 2016. Per 31.12.2016 er resterende lån EUR 53 millioner.

⁴⁾ "Andre langsiktige lån" er mindre låneopptak i enkelte av konsernets datterselskaper i lokale banker.

NOTER TIL DELÅRSREGNSKAPET

Andre langsiktige eiendeler

I 4. kvartal har konsernet solgt sin aksjepost i Kitron ASA med en gevinst på NOK 104 millioner. Gevinsten er i kvartalet reklassifisert fra utvidet til ordinært resultat, og inngår i netto finansposter. I 2. kvartal ble aksjene i KBC Advanced Technologies Ltd solgt med en gevinst på NOK 54 millioner, som ble reklassifisert fra utvidet til ordinært resultat. Denne gevinsten inngår som en del av driftsinntektene. Utvidet resultat i 2016 knyttet til aksjer tilgjengelig for salg, minus NOK 104 millioner, inkluderer også en reversering av tidligere års nedskrivning på NOK 22 millioner. Verdien av aksjer tilgjengelig for salg var NOK 35 millioner per 31.12.2016.

Valutaterminer og rentebytteavtaler

Virkelig verdi på beholdninger klassifisert som kontantstrømsikringer har økt med NOK 1.063 millioner³⁾ før skatt i perioden 1.1. - 31.12.2016. Herav utgjør endring i virkelig verdi av valutaterminer en økning på NOK 994 millioner i samme periode. Spotkursene ved kvartalsslutt var USD/NOK 8,61 og EUR/NOK 9,09.

Valutaterminer klassifisert som kontantstrømsikringer:

NOK millioner (før skatt)	Forfaller i 2017		Forfaller i 2018 eller senere		Totalt		
	Verdi basert på avtalte kurser	Virkelig verdi pr 31.12.16 ¹⁾	Verdi basert på avtalte kurser	Virkelig verdi pr 31.12.16 ¹⁾	Verdi basert på avtalte kurser	Endring i virkelig verdi fra 31.12.15	Virkelig verdi pr 31.12.16 ¹⁾
EUR	345	3	-	-	345	46	3
USD	4 766	(145)	(3)	-	4 763	950	(145)
Øvrige	(41)	(2)	-	-	(41)	(2)	(2)
Sum	5 070	(144)	(3)	-	5 067	994	(144)
Rullerte valutaterminer ²⁾		(312)		(238)		35	(550)
Totalt	5 070	(456)	(3)	(238)	5 067	1 029 ³⁾	(694)

¹⁾ Virkelig verdi er forskjellen mellom spotkurs 31.12.2016 og kurs på avtalte valutaterminer.

²⁾ Balanseført verdi knyttet til rullerte kontantstrømsikringer.

³⁾ Differansen mellom disse to tallene, NOK 34 millioner, skyldes endring i virkelig verdi på rentebytteavtaler, NOK 5 millioner, og basis swapper, NOK 29 millioner.

NOTE 6 | EGENFINANSIERT UTVIKLING

Egenfinansiert produktvedlikehold, forskning og utvikling ført over resultatet i perioden:

NOK millioner	1.10. - 31.12.		1.1. - 31.12.	
	2016	2015	2016	2015
Produktvedlikehold	58	81	214	262
Forskning- og utviklingskostnader	224	197	793	745
Totalt	282	278	1 007	1 007

Egenfinansiert utvikling ført på balansen i perioden:

NOK millioner	1.10. - 31.12.		1.1. - 31.12.	
	2016	2015	2016	2015
Egenfinansiert utvikling	64	41	262	103

NOTE 7 | NÆRSTÅENDE PARTER

Styret er ikke kjent med at det i 2016 i tilknytning til nærstående parter har vært endringer eller transaksjoner som på vesentlig måte påvirker konsernets finansielle stilling eller resultatet for perioden.

NOTE 8 | SENTRALE RISIKO- OG USIKKERHETSFAKTORER

Det er i løpet av kvartalet ikke avdekket nye vesentlige risiko- og usikkerhetsfaktorer utover hendelsene omtalt i «Årsrapport og Bærekraftrapport 2015», note 33 "Betingede utfall". Konsernets vurdering av mulige finansielle effekter den samme som ved avleggelse av årsregnskapet for 2015.

Økokrim meddelte 16. august 2016 at siktelsene mot Kongsberg Gruppen ASA og Kongsberg Defence & Aerospace AS, med påstand om grov korrupsjon i tilknytning til leveranser av kommunikasjonsutstyr til Romania i perioden 2003-2008, er henlagt.

NOTE 9 | SKATTEKOSTNAD

Skattesatsen per 4. kvartal er beregnet til 15,6 prosent. Årsaken til at den effektive skattesatsen er lavere enn skattesatsen på alminnelig inntekt er at resultatandel tilknyttede selskaper er innregnet etter skatt. I tillegg vil fritaksmodellen komme til anvendelse ved beregning av skattepliktig gevinst fra aksjesalg.

NOTE 10 | DEFINISJONER

KONGSBERG benytter begreper i konsernregnskapet som ikke er forankret i regnskapsstandarder etter IFRS. Nedenfor følger våre definisjoner og forklaringer til disse begrepene.

EBITDA/EBITA/EBIT

EBITDA/EBITA/EBIT anses av KONGSBERG å være normale begreper i regnskapssammenheng, men som IFRS ikke behandler i sine regnskapsstandarder. EBITDA er en forkortelse for «Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortisation» (resultat før finansposter, skatt, avskrivning og amortisering). KONGSBERG benytter EBITDA i resultatregnskapet som summeringslinje for andre regnskapslinjer. Disse regnskapslinjene er definert i våre regnskapsprinsipper som er en del av årsregnskapet for 2015. Tilsvarende gjelder for EBITA og EBIT.

Netto rentebærende gjeld

Netto rentebærende gjeld er nettobeløpet av regnskapslinjene «Betalingsmidler», «Langsiktige rentebærende lån» og «Kortsiktige rentebærende lån».

Restruktureringskostnader

KONGSBERG definerer restruktureringskostnader som lønn og arbeidsgiveravgift ved avslutning av ansettelsesforhold (som etterlønn og gavepensjon) i forbindelse med nedbemanning, samt husleie og relaterte kostnader eller eventuelle engangsbetalinger ved avslutning av leieavtaler før leieavtalens utløp for arealer som fraflyttes.

Kongsberg Gruppen ASA
Kirkegårdsveien 45
Postboks 1 000
3601 Kongsberg
T : (+47) 32 28 82 00
@ : office@kongsberg.com

kongsberg.com

WORLD CLASS
- THROUGH PEOPLE, TECHNOLOGY AND DEDICATION